

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

Філософія права

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ЧЕРНІГІВСЬКИЙ КОЛЕГІУМ»
ІМЕНІ Т.Г. ШЕВЧЕНКА

Навчально-науковий
ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ ТА
СОЦІОГУМАНІТАРНИХ
ДИСЦИПЛІН ІМЕНІ
О.М. ЛАЗАРЕВСЬКОГО

КАФЕДРА
ПРАВА, ФІЛОСОФІЇ ТА ПОЛІТОЛОГІЇ

Освітній ступінь

Бакалавр

Кількість кредитів
Рік підготовки, семестр
Компонент освітньо-професійної
програми

3
1 рік, II-й семестр
Вибірковий компонент
в межах університету

Дні занять
Мова викладання
Консультації

згідно з розкладом
українська
щопонеділка 12.00-13.00 (210 кабінет, з
можливістю дистанційної роботи на
платформах MOODL, ZOOM та
Google-class).

Викладач

Кандидат філософських наук, доцент
Чорна Лариса Сергіївна

Освітньо-кваліфікаційна програма												
Кількість кредитів	3											
Рік навчання	1											
Семестр	2											
Компонент освітньої програми	Вибірковий компонент (ВК)											
Мова викладання	Українська											
Формат курсу	Денна, заочна											
Опис дисципліни												
Загальна кількість годин	90											
Обсяг курсу	16 годин аудиторних (з них: 16 годин лекцій; 14 годин практичних занять), 60 години самостійної роботи.											
Мета курсу	<p>Основна мета курсу «Філософія права» - розвинути студентів вміння філософсько-правового осмислення та аналізу правових процесів, поглибленого розуміння теоретико-правових концепцій та ідей.</p> <p>Завдання курсу: формування у студентів компетентного критичного правового мислення, глибоке оволодіння студентами філософсько-правових ідей, осмислення причин їх появи та умов функціонування, засвоєння основних понять та категорій філософії права та формування навичок застосування здобутих знань у практичній діяльності майбутніх фахівців.</p> <p>Предметом вивчення навчальної дисципліни є зміст природи права, його роль та значення у житті людини, суспільства та держави. Програма навчальної дисципліни складається з трьох змістових модулів.</p>											
Електронний ресурс	Moodl, Zoom, Discord											
Програма та структура навчальної дисципліни												
Назви змістових модулів і тем	Кількість годин денна форма						заочна форма					
	усьог	у тому числі					усьог	у тому числі				
		о	л	с	ла б.	нд .		с. р.	о	л	с	ла б.
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Змістовий модуль 1.												
1.Філософія права: коло проблем, функції і завдання.	12	2	2			8	12	2				10
2 .Методологічні основи філософії права.	11	2				9	11		1			10

Разом за змістовим модулем 1	23	4	2			17	23	2	1			20
Змістовий модуль 2.												
3. Давня та середньовічна філософія права.	10	2	2			8	10	2				8
4. Філософсько-правова теорія Західної Європи XVI-XIX ст..	12	2	2			8	12					12
5. Філософія права другої половини XIX – XX ст..	11	2	2			9	11					11
6. Філософсько-правові ідеї вітчизняної філософії.	12	2	2			8	12	2				10
Разом за змістовим модулем 2	45	8	4			33	45					41
Змістовий модуль 3.												
7. Правова онтологія.	10		2			8	10					10
8. Філософсько-правова антропологія.	12	2	2			8	12	2	1			9
Разом за змістовим модулем 3	22	2	4			16	22					19
Разом	90	16	14			60	90	8	2			80

<p>Літературні джерела</p>	<p>Основна література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Актуальні проблеми філософії права: посібник / О.М. Балинска, А.С. Токарська, В.А. Ященко: за заг.ред. О.М. Балинської. – Львів, ЛьвДУВС, 2017. – 612с. 2. Андреев Д. В., Вовк В. М., Івченко Ю. В, Павлишин О. В. Філософія права: актуальні проблеми та сучасні інтерпретації : Вид. 2-е, перероб. та доп. – К. : НАВС, 2013. – 224 с. – Бібліогр. : с. 224. 3. Баумейстер А. О. Філософія права: навч. посіб. – Вінниця: О.Власюк, 2007. – 224 с. 4. Бачинін В. А., Панов М. І. Філософія права: Підручник. – К. : Видавничий дім - ІН ЮРЕ, 2006. – 472 с. 5. Вовк В. М. Філософія права: навчально-методичні матеріали. – Івано-Франківськ: Вид-во - Сімик, 2006 – 188 с. 6. Філософія права : підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань, С. І. Максимов та ін. ; за ред. О. Г. Данильяна. – Харків : Право, 2017. – 208 с. 7. Філософія права: Навч. посіб. / О. О. Бандура, С. А. Бублик, М. Л. Заїнчковський та ін.; за заг. ред. М. В. Костицького та Б. Ф. Чміля. – К.: Юрінком Інтер, 2000. – 336 с.
-----------------------------------	---

9. Філософія права: проблеми та підходи: Навч. посіб. для студ. спец. «Правознавство» / П. М. Рабінович, С. П. Добрянський, Д. А. Гудима та ін. ; П. М. Рабінович (заг.ред.). – Л., 2005. – 290с.

Додаткова література:

1. Баумейстер А. Філософія права: навч. посіб. – Вінниця, 2010.
2. Бачигін В. Філософія права. Підручник. – К., 2003.
3. Бачигін В.А., Журавський В.С., Панов М.І. Філософія права: підручник для юрид. спец. вищ. навч. заклад. – К.: Ін. Юре, 2003. – 472с.
4. Гегель Г. Філософія права. – М.: 1990.
5. Горський В.С. Історія української філософії. – К., 1996.
6. Кузнєцов В. Філософія права. Історія і сучасність. Навчальний посіб. – К., 2017.- 382с.
7. Макиавеллі Н. Государь. – М.: Планета, 1990. – 79с.
8. Максимов С.И. Украинский национальный характер и идея права.// Культура у філософії ХХ ст.. Матер.IV.Харківські міжн. Сковород. Читання. – Х., 1997. – С.277.
9. Марченко О.В. Філософія права: навчальний посібник / О.В. Марченко. - Дніпропетровськ: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2015. – 304 с.
10. Онтологія, аксіологія, антропологія, гносеологія філософсько-правових вчень: навчальний посібник /За заг. ред. В.В. Кузьменка. – Дніпропетровськ: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2015. – 246с.
11. Філософія права / пер. з англ. ; ред Д. Фейнберг, Д. Коулмен. – К. : Основи, 2007. – 1256 с.
12. Філософія права /За ред.. М.В.Костицького та Б.Ф. Чміля. – К., 2000 – 336 с.
13. Філософія права : Комплексні навчально-методичні матеріали / уклад. Н. І. Гончарова. — Одеса : ОДУВС, 2018. — 152 с.
14. Чижевський Д. Нариси з історії філософії на Україні. – Мюнхен, 1983.
15. Шкода В.В. Вступ до філософії права. – Х., 1996. – 223с.
16. Юркевич П. Історія філософії права. Вступ. // Філософська та соціологічна думка. – 1996. - №3-4.

	<p>Інформаційні ресурси:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. http://irbis-nbuv.gov.ua/irbis_nbuv.html - Національна бібліотека імені В.І.Вернадського. 2. https://philosophy.naiu.kiev.ua/index.php/philosophy/main - Журнал «Філософські та методологічні проблеми права» 3. https://pravoua.com.ua/ua/store/philosophy/ - Журнал «Філософія права та загальна теорія права» 4. http://irbis-nbuv.gov.ua/info_law.html - національна юридична бібліотека України 5. https://helsinki.org.ua/ -Українська Гельсінська спілка з прав 6. Філософія права : Комплексні навчально-методичні матеріали / уклад. Н. І. Гончарова. — Одеса : ОДУВС, 2018. — 152 с. http://dspace.oduvs.edu.ua/bitstream/ 7. Марченко О.В. Філософія права: навчальний посібник / О.В. Марченко. - Дніпропетровськ: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2015. – 304 с. http://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/628/1/%D0%A7%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B0.1.pdf
<p>Політика дисципліни та оцінювання</p>	<p>Студент має право:</p> <ul style="list-style-type: none"> - вільно висловлювати свої думки усно або письмово, аргументуючи їх знаннями провідних засад предмету, змісту першоджерел; - вносити пропозиції щодо формування та реалізації власної освітньої траєкторії; активізації власної самостійної пізнавальної діяльності, форм і методів проведення аудиторних занять; - відпрацьовувати пропущені заняття в установленому порядку; - отримати індивідуальні консультації у викладача. <p>Студент зобов'язаний:</p> <ul style="list-style-type: none"> - відвідувати заняття всіх видів відповідно до встановленого дирекцією розкладу, запізнення на заняття допускається тільки з поважних причин; - брати активну участь у роботі під час аудиторних занять, дотримуватися правил етичної поведінки, поважати думки та права інших студентів і викладача; - виконати індивідуальне завдання - самостійну роботу, підготовка якої є обов'язковою умовою допуску до екзамену. Студент, який не підготував самостійну роботу, до екзамену не допускається. - набрати під час вивчення навчальної дисципліни мінімум 35 балів. <p>Політика щодо дедлайнів та перескладання. Пропущені з поважної причини заняття дозволяється</p>

	<p>відпрацьовувати впродовж двох тижнів після завершення дії поважної причини і при наявності документа-підстави (довідки, розпорядження про індивідуальних графік відвідування тощо).</p> <p>Політика щодо академічної доброчесності. Студенти керуються нормами «Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти в національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка» (Наказ Ректора № 383 від 27.12.2019 р. зі змінами і доповненнями від 23.12.2020 (https://drive.google.com/file/d/1YOj2QK3xW-03evO8Tkg1o3ZKUAbBL-VH/view)). У процесі навчання та при підготовці самостійної роботи, виконанні індивідуальних завдань, забороняються плагіат, фабрикація та фальсифікація результатів, списування, хабарництво.</p> <p>Політика щодо викладання. Викладання навчальної дисципліни відбувається на засадах студентоцентризму, антропоцентризму, гуманізму, поваги до соціокультурного плюралізму.</p>																												
<p>Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу</p>	<p>Словесний (пояснення, розповідь, лекція, дискусія); наочний (ілюстрації, демонстрації); робота з книгою (читання, конспектування, вивчення, реферування, цитування, виклад, складання плану); відео-методи (перегляд); практичний. Робота в бібліотеці та з науковими інтернет-джерелами. Підготовка презентацій, індивідуальних навчально-дослідних завдань. Аналіз відео-метаріалів. Робота в системі Zoom та GoogleClassroom.</p>																												
<p>Оцінювання</p>	<p style="text-align: center;">Шкала оцінювання</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th rowspan="2">Сума балів за всі види навчальної діяльності</th> <th rowspan="2">Оцінка за шкалою ECTS</th> <th colspan="2">Оцінка за національною шкалою</th> </tr> <tr> <th>для екзамену, курсової роботи (проєкту), практики</th> <th>для заліку</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>90 – 100</td> <td>A</td> <td>відмінно</td> <td rowspan="5">зараховано</td> </tr> <tr> <td>83 – 89</td> <td>B</td> <td rowspan="3">добре</td> </tr> <tr> <td>75 – 82</td> <td>C</td> </tr> <tr> <td>68 – 74</td> <td>D</td> </tr> <tr> <td>60 – 67</td> <td>E</td> <td>задовільно</td> </tr> <tr> <td>35 – 59</td> <td>Fx</td> <td>незадовільно з можливістю повторного складання</td> <td>не зараховано з можливістю повторного складання</td> </tr> <tr> <td>0 – 34</td> <td>F</td> <td>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</td> <td>не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</td> </tr> </tbody> </table>	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою		для екзамену, курсової роботи (проєкту), практики	для заліку	90 – 100	A	відмінно	зараховано	83 – 89	B	добре	75 – 82	C	68 – 74	D	60 – 67	E	задовільно	35 – 59	Fx	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання	0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ECTS			Оцінка за національною шкалою																									
		для екзамену, курсової роботи (проєкту), практики	для заліку																										
90 – 100	A	відмінно	зараховано																										
83 – 89	B	добре																											
75 – 82	C																												
68 – 74	D																												
60 – 67	E	задовільно																											
35 – 59	Fx	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання																										
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни																										